

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.7.30.
C(2024) 5294 final

A BIZOTTSÁG (EU) .../... FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ RENDELETE

(2024.7.30.)

**a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az üvegházhatású gázok
valamely termékben stabil kémiai kötésbe kerülésének megítélésére vonatkozó
követelmények tekintetében történő kiegészítéséről**

(EGT-vonatkozású szöveg)

INDOKOLÁS

1. A FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ JOGI AKTUS HÁTTERE

Az (EU) 2021/1119 európai parlamenti és tanácsi rendelet (európai klímarendelet) célul tűzi ki, hogy a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás 2030-ig legalább 55 %-kal csökkenjen az 1990-es szinthez képest. Ezért az (EU) 2023/959 európai parlamenti és tanácsi irányelv¹ módosította a 2003/87/EK irányelvet² az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer (EU ETS) felülvizsgálata, valamint az európai klímarendeletben és az „Irány az 55 %!” intézkedéscsomagban meghatározott célkitűzések megvalósítása érdekében.

Az (EU) 2023/959 irányelv (16) preambulumbekzdése értelmében „azokat az üvegházhatású gázokat, amelyeket nem közvetlenül a légkörbe bocsátanak ki, az EU ETS keretében kibocsátásnak kell tekinteni, és e kibocsátások tekintetében kibocsátási egységeket kell visszaadni, kivéve, ha azokat a 2009/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel összhangban tárolóhelyen tárolják, vagy ha stabil kémiai kötésben vannak valamely termékben, így nem kerülhetnek be a légkörbe rendeltetésszerű használat mellett, és nem kerülhetnek be a légkörbe a termékkel élettartamának lejártát követően végzett bármely szokásos tevékenység során.” Ezért a 2003/87/EK irányelv 12. cikkébe egy új, (3b) bekezdés került beillesztésre annak érdekében, hogy megszüntesse a kibocsátási egységek visszaadására vonatkozó kötelezettséget az üvegházhatású gázok (ÜHG) olyan kibocsátásai tekintetében, amelyeket leválasztottak és valamely termékben tartósan hasznosítanak (más néven tartós szén-dioxid-leválasztás és -hasznosítás (CCU)), ha a kibocsátásokról „úgy tekinthető, hogy azokat leválasztották és olyan módon használták fel, hogy stabil kémiai kötésbe kerültek valamely termékben, így nem kerülhetnek be a légkörbe rendeltetésszerű használat mellett, beleértve bármely olyan szokásos tevékenységet, amelyre a termék életciklusát követően kerül sor.” Ez a cikk felhatalmazza az Európai Bizottságot arra, hogy jogi aktusokat fogadjon el, amelyek meghatározzák azokat a követelményeket, amelyek alapján úgy kell tekinteni, hogy egy ETS-létesítmény ilyen jellegű ÜHG-kibocsátása stabil kémiai kötésbe került valamely termékben, így az ETS-üzemeltető mentesül a kibocsátási egységek visszaadására vonatkozó kötelezettség alól. Amint azt a szén-dioxid-leválasztás és -hasznosítás elnevezés is sugallja, ezek a technológiák a szén-dioxid-kibocsátás tekintetében relevánsak, és nem más ÜHG-kibocsátások, így a CH₄- vagy az N₂O-kibocsátások szempontjából. Ezért az ebben a jogi aktusban szereplő követelmények nem általában az üvegházhatású gázokra, hanem kifejezetten a szén-dioxid-kibocsátásra, illetve az abból eredő szénre vonatkozóan kerültek megfogalmazásra.

2. A JOGI AKTUS ELFOGADÁSÁT MEGELŐZŐ KONZULTÁCIÓK

A Bizottság 2023 novemberében, valamint 2024 februárjában és májusában konzultációt folytatott az éghajlatváltozási politikával foglalkozó szakértői csoport tagjaival a felhatalmazáson alapuló rendelet javasolt tervezetéről. Az ülésekhez kapcsolódó dokumentumokat egyidejűleg továbbították az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amint

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/959 irányelve (2023. május 10.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Unión belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról szóló 2003/87/EK irányelv, valamint az üvegházhatású gázok uniós kibocsátáskereskedelmi rendszeréhez piaci stabilizációs tartalék létrehozásáról és működtetéséről szóló (EU) 2015/1814 határozat módosításáról (HL L 130., 2023.5.16., 134. o.).

² Az Európai Parlament és a Tanács 2003/87/EK irányelve (2003. október 13.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról (HL L 275., 2003.10.25., 32. o.).

az a jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodáshoz csatolt, a felhatalmazáson alapuló jogi aktusokról szóló egyetértési megállapodásban szerepel. A felhatalmazáson alapuló rendelet tervezetének szövegezésekor figyelembe vették a szakértői csoport észrevételeit.

A felhatalmazáson alapuló rendelet tervezetét a Bizottság 2024. június 18. és július 16. között egy négyhetes véleménynyilvánítási időszakra közzétette a minőségi jogalkotási portálon. Az említett időszakban 93 hozzászólás érkezett, ebből 43 vállalkozói szövetségektől, 27 pedig cégektől. A konzultáció témájához kapcsolódó visszajelzések hasonló érveket, illetve információkat tartalmaztak, mint amelyek az éghajlat-politikával foglalkozó szakértői csoportban folytatott széles körű viták során már felmerültek. Ezért a Bizottság – a szövegbe bevezetett egyes pontosításoktól eltekintve – nem változtatott a felhatalmazáson alapuló rendelet szövegén.

A kémiai kötésbe került szén-dioxid tartós tárolását nem biztosító szén-dioxid-leválasztási és -hasznosítási alkalmazásoknak az EU ETS keretében történő kezelését az uniós kibocsátáskereskedelmi irányelv 30. cikkének (5) bekezdésében előírt, 2026 júliusáig elkészítendő jelentés fogja értékelni.

3. A FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ JOGI AKTUS JOGI ELEMEI

A felhatalmazáson alapuló rendelet főbb jogi elemei a következők:

- (1) A 2003/87/EK irányelv 12. cikkének (3b) bekezdése szerinti, annak meghatározására szolgáló kritériumok kiegészítése, hogy az üvegházhatást okozó gázok – különösen a szén-dioxid – stabil kémiai kötésbe kerültek-e valamely termékben, és így nem kerülhetnek be a légkörbe rendeltetésszerű használat mellett, sem bármely olyan szokásos tevékenység során, amelyre a termék életciklusát követően kerül sor.
- (2) Azon követelmények részletezése, amelyeknek teljesülniük kell ahhoz, hogy termékeket a fent említett kritériumoknak megfelelőnek lehessen tekinteni.
- (3) A szén-dioxid-leválasztással és -hasznosítással előállított azon termékek felsorolása e rendelet mellékletében, amelyekről úgy tekinthető, hogy megfelelnek az e rendeletben megállapított követelményeknek, és amelyek tekintetében alkalmazható a kibocsátási egységek visszaadására vonatkozó kötelezettség alóli mentesség.
- (4) Eljárás létrehozása a követelményeknek megfelelő, szén-dioxid-leválasztással és -hasznosítással előállított termékek jegyzékének felülvizsgálatára és frissítésére a technológiai fejlődés, az új bizonyítékok vagy a szén-dioxid-leválasztással és -hasznosítással előállított termékekkel kapcsolatos gyakorlati tapasztalatok figyelembevételével.

A BIZOTTSÁG (EU) .../... FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ RENDELETE

(2024.7.30.)

a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az üvegházhatású gázok valamely termékben stabil kémiai kötésbe kerülésének megítélésére vonatkozó követelmények tekintetében történő kiegészítéséről

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Unión belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2003. október 13-i 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre³ és különösen annak 12. cikke (3b) bekezdésének második albekezdésére,

mivel:

- (1) Az (EU) 2023/959 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁴ módosította a 2003/87/EK irányelvet, hogy összhangba hozza az (EU) 2021/1119 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁵, amely 2030-ra az 1990-es szinthez képest legalább 55 %-os nettó kibocsátáscsökkentési célt határoz meg.
- (2) Meg kell határozni azokat a kritériumokat és követelményeket, amelyek alapján úgy tekinthető, hogy az üvegházhatású gázok stabil kémiai kötésbe kerültek valamely termékben.
- (3) A tartós tárolás céljából alkalmazott jelenlegi leválasztási és hasznosítási eljárások csak a szén-dioxid-kibocsátásra irányulnak, mivel más üvegházhatású gázok, például a CH₄ vagy a N₂O esetében nincs szükség tartós tárolásra ahhoz, hogy kibocsátásaikat csökkenteni lehessen. Mivel a hasznosítási eljárások során bekövetkező kémiai reakciók a szén-dioxid-molekula kémiai átalakulásához vezethetnek, a kémiai kötésbe került szénatomokat is figyelembe kell venni.
- (4) Biztosítani kell, hogy a szén-dioxid-kibocsátások valamely termékben stabil kémiai kötésbe kerülése hasonló éghajlati előnyökkel járjon, mint a geológiai tárolás, figyelembe véve egyúttal a különböző megközelítések eltérő jellegét. Ehhez az adott

-

³ Az Európai Parlament és a Tanács 2003/87/EK irányelve (2003. október 13.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Unión belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról (HL L 275., 2003.10.25., 32. o.).

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/959 irányelve (2023. május 10.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Unión belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról szóló 2003/87/EK irányelv, valamint az üvegházhatású gázok uniós kibocsátáskereskedelmi rendszeréhez piaci stabilizációs tartalék létrehozásáról és működtetéséről szóló (EU) 2015/1814 határozat módosításáról (HL L 130., 2023.5.16., 134. o.).

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1119 rendelete (2021. június 30.) a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról (európai klímarendelet) (HL L 243., 2021.7.9., 1. o.).

termékre jellemző kémiai kötés, rendeltetésszerű használat és valószínűsíthető életciklus végi kezelés alapján a szóban forgó szén-dioxidnak legalább több évszázadig vagy még tovább stabil kémiai kötésben kell maradnia a termékben.

- (5) Amiatt, hogy a leválasztott szén-dioxidból készült különböző termékek rendeltetésszerű használatának, illetve életciklusa végének útvonalai eltérőek, különbözni fog a termékekben tárolt szén felszabadulásának valószínűsége is. A felszabadulás bekövetkezhet égés következményeként, akár egy termék használatának szerves velejárójaként (például a szintetikus üzemanyagok esetében), akár ártalmatlanításkor (például hulladékégetés során). Annak érdekében, hogy a termékekben tárolt szén stabil kémiai kötésben maradjon és legalább több évszázadig ne kerüljön be a légkörbe, a szén-dioxidot olyan termékekben kell rögzíteni, amelyek bármilyen rendeltetésszerű használat mellett hosszú élettartamúak, és amelyeket az életciklusuk végéhez kapcsolódó bármely szokásos tevékenység során a hulladékégetéstől eltérő módon ártalmatlanítanak, mivel az égetés során a tárolt szén a légkörbe kerülne.
- (6) Kémiai tulajdonságaiknak köszönhetően az ásványi karbonátok, például a kalcium-karbonát vagy a magnézium-karbonát erős kémiai kötések tartalmazzák, aminek alapján – hacsak ezeket ki nem teszik magas hőmérsékletnek vagy erős savaknak – úgy tekinthető, hogy bennük a szén stabil kémiai kötésbe került. A karbonálás következtében ezért a szén kivételesen hosszú ideig megmaradna a karbonátközetben, és rendes körülmények között nem kerülne a légkörbe⁶.
- (7) A hulladékégetőkben uralkodó körülmények megfelelőek ahhoz, hogy a dekarbonizációs reakció meginduljon. Ezért nem tekinthető úgy, hogy stabil kémiai kötésbe került az olyan termékekben leválasztott és hasznosított szén-dioxid, amelyek életciklusuk végén nagyrészt égetésre kerülnek.
- (8) Az ásványi karbonátokon alapuló, építési termékekben használt termékek, például az adalékanyagok, a cement, a beton, a téglák vagy a burkolólapok hosszú élettartamúak, és évtizedekig vagy akár évszázadokig használatban maradnak. Életciklusuk végén ezek a termékek a hulladékjegyzékkel⁷ összhangban az építési és bontási hulladék kategóriájába tartoznak. Az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontjának legutóbbi értékelése⁸ alapján az építési és bontási hulladék ásványi frakciójának életciklus végi kezelése átlagosan újrafeldolgozásból (79 %), hulladékfeltöltésből (10 %) és hulladéklerakásból (11 %) áll. Ezért úgy kell tekinteni, hogy az ásványi karbonátok gyártásában hasznosított, építési termékekben felhasznált leválasztott szén-dioxid az adott termékben stabil kémiai kötésbe került.

-

⁶ IPCC 2005. Special Report on Carbon Dioxide Capture and Storage [Az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC) különjelentése a szén-dioxid-leválasztásról és -tárolásról]. [Metz, B., Davidson, O., de Coninck, H. C., Loos, M. és Meyer, L. A. (szerk.)]. Készítette az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület III. munkacsoportja, Cambridge és New York: Cambridge University Press.

⁷ A Bizottság 2014/955/EU határozata (2014. december 18.) a hulladékjegyzékről szóló 2000/532/EK határozatnak a 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel összhangban történő módosításáról (HL L 370., 2014.12.30., 44. o.).

⁸ Cristobal Garcia, J., Caro, D., Foster, G., Pristera, G., Gallo, F. and Tonini, D., Techno-economic and environmental assessment of construction and demolition waste management in the European Union (Az építési és bontási hulladékok Európai Unióban végzett kezelésének műszaki-gazdasági és környezeti értékelése), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2024, doi:10.2760/721895, JRC135470.

- (9) A 2003/87/EK irányelv 12. cikkének (3b) bekezdésében meghatározott kritériumoknak megfelelőnek tekintett termékek jegyzékét felül kell vizsgálni és szükség esetén naprakésszé kell tenni, figyelembe véve a termékekben történő tartós szén-dioxid-tárolás területén bekövetkezett minden releváns technológiai fejleményt és innovációt, a tárolás tartósságát igazoló nyomonkövetési, jelentéstételi és hitelesítési gyakorlatok terén tett előrelépéseket, valamint az e rendelet végrehajtása során szerzett tapasztalatokat,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Tárgy

Ez a rendelet meghatározza azokat a követelményeket, amelyek alapján úgy kell tekinteni, hogy a szén-dioxid tartós kémiai kötésbe került valamely termékben.

2. cikk

Fogalommeghatározás

E rendelet alkalmazásában:

1. „leválasztás”: minden olyan technológiai folyamat vagy eljárás, amely a 2003/87/EK irányelv hatálya alá tartozó tevékenységekből származó szén-dioxid leválasztásához és szükség esetén hasznosítás előtti feldolgozásához vagy tisztításához szükséges;
2. „hasznosítás”: minden olyan technológiai folyamat vagy eljárás, amelynek során a leválasztott szén-dioxidot alapanyagként használják fel termékek előállításához;
3. „kémiai kötésbe került”: a szén-dioxid olyan kémiai átalakuláson esett át, amelynek során szénatomja erős kémiai kötésben rögzült, és ezáltal a globális felmelegedésre gyakorolt hatása nem következik be;
4. „termék”: olyan áruk vagy anyagok, beleértve a köztes termékeket és származékaikat is, amelyekben kémiai kötés útján szén-dioxidot vagy szén-dioxidból származó szénatomokat hasznosítanak;
5. „építési termék”: minden olyan formált vagy formátlan fizikai árucikk, amelyet azzal a céllal hoztak forgalomba, hogy építményekbe vagy építmények részeibe állandó jelleggel beépítsék;
6. „rendeltetésszerű használat”: bármely olyan mód, ahogyan a végfelhasználó a termék jellemzői alapján várhatóan fel fog használni egy terméket;
7. „szokásos tevékenység, amelyre a termék életciklusát követően kerül sor”: egy terméknek az alkalmazandó hulladékgazdálkodási gyakorlatok és a hatályos jogszabályok alapján történő jellemző kezelése, miután attól a végfelhasználó megvált.

3. cikk

A termékekben történő tartós leválasztásra és hasznosításra vonatkozó követelmények

- (1) Akkor tekinthető úgy, hogy a szén-dioxid egy termékben stabil kémiai kötésbe került, ha az alábbi kritériumok mindegyike teljesül:
 - a) aktív és ellenőrzött hasznosítási eljárás során valamely termékben kémiai kötésbe került, mely eljárás lehetővé teszi a termékben a hasznosítási eljárás során megkötött szén-dioxid egyenértékének mérését és meghatározását, figyelmen kívül hagyva az anyagban már a hasznosítás előtt jelen lévő, illetve a légkörből vagy más forrásokból a hasznosítást követően természetes módon elnyelt szenet;
 - b) valamely termékben stabil kémiai kötésben marad úgy, hogy a termék rendeltetésszerű használata mellett, beleértve bármely olyan szokásos tevékenységet, amelyre a termék életciklusát követően kerül sor, legalább több évszázadig ne kerüljön be a légkörbe. E bekezdés alkalmazásában a

többféle rendeltetésszerű használattal és életciklus végi útvonallal rendelkező termékek esetében valamennyi ilyen útvonalat figyelembe kell venni. Nem tekinthető úgy, hogy a szén-dioxid stabil kémiai kötésben marad azokban a termékekben, amelyek rendeltetésszerű használat mellett – beleértve minden olyan szokásos tevékenységet, amelyre a termék életciklusát követően kerül sor – magas hőmérsékleten történő égetésnek lehetnek kitéve, például hulladékégetés során.

- (2) A melléklet felsorolja az (1) bekezdés követelményeinek megfelelőnek tekintett termékeket.

4. cikk

Felülvizsgálati eljárás

- (1) A Bizottság – figyelembe véve a termékekben történő tartós szén-dioxid-tárolás területén bekövetkezett minden releváns technológiai fejleményt és innovációt, a nyomonkövetési, jelentéstételi és hitelesítési gyakorlatok terén tett előrelépéseket, valamint az e rendelet végrehajtása során szerzett tapasztalatokat – felülvizsgálja a mellékletben felsorolt termékeket, és szükség esetén naprakésszé teszi a mellékletet.
- (2) Az (1) bekezdés alkalmazásában a Bizottság figyelembe veszi az illetékes hatóságok által a mellékletben szereplő termékjegyzék naprakésszé tétele céljából benyújtott kérelmeket, amennyiben megfelelő bizonyítékok támasztják alá a 3. cikk (1) bekezdésében foglalt követelményeknek való megfelelést.
- (3) A mellékletben felsorolt termékek felülvizsgálatának eredményeit és az arra vonatkozó dokumentációt nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni.

5. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.
Kelt Brüsszelben, -án/-én. 2024.7.30.

a Bizottság részéről

elnök

Ursula VON DER LEYEN